# Asia: O 60/2022 vp Ajankohtaiset asiat valiokunnassa

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta on pyytänyt Valtiokonttorista kirjallista asiantuntijalausuntoa siitä, mitkä seikat vaikuttavat valtion korkomenojen voimakkaaseen kasvuun. Mitkä ovat esim. uusien lainojen korkokustannukset, korkosuojauksen kustannukset ja mikä on lainojen maturiteettijakauma sekä kiinteäkorkoisten ja vaihtuvakorkoisten lainojen osuus.

Valtiokonttori esittää luvussa 1 syitä valtion korkomenojen kasvulle. Luku 2 sisältää arvioita korkojen nousun vaikutuksista valtiontalouteen.

## 1 Korkomenojen nousun syyt

Valtionvelan korkomenot kääntyivät vuonna 2022 nopeaan nousuun pitkään jatkuneen laskun jälkeen. Vuoden 2023 ensimmäisen lisätalousarvion mukaan valtionvelan korkomenot ovat tänä vuonna 2 538 milj. euroa, kun korkomenot olivat vuonna 2021 vain 776 milj. euroa ja viime vuonna 822 milj. euroa. Pääsyitä korkomenojen äkilliseen kasvuun ovat inflaation nopeutuminen ja EKP:n rahapolitiikan kiristäminen, minkä seurauksena markkinakorot ovat jyrkästi nousseet (kuvio 1).

Kuvio 1: Lyhyt ja pitkä markkinakorko. (Lähde: MacroBond)

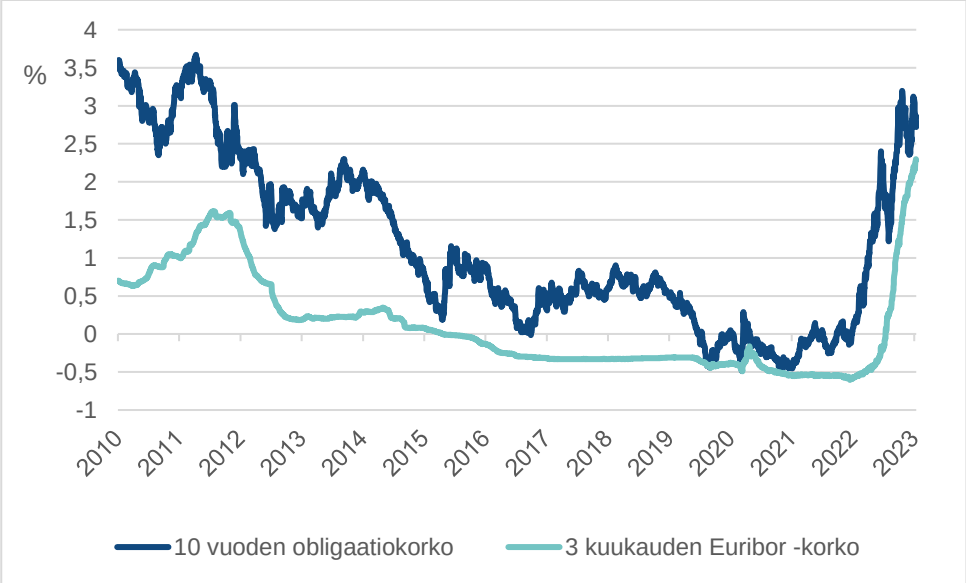


Korkojen nousun vaikutuksia valtion menoihin lisää valtionvelan kasvu (kuvio 2). Valtionvelka on vuodesta 2010 noussut alle 80 mrd. eurosta yli 140 mrd. euroon. 2010-luvulla laskevien markkinakorkojen vallitessa valtionvelan kasvu ei näkynyt korkomenojen kasvuna vaan vuosittaiset korkomenot laskivat yhtäjaksoisesti koko 2010-luvun.

Kuvio 2: Valtionvelan määrä

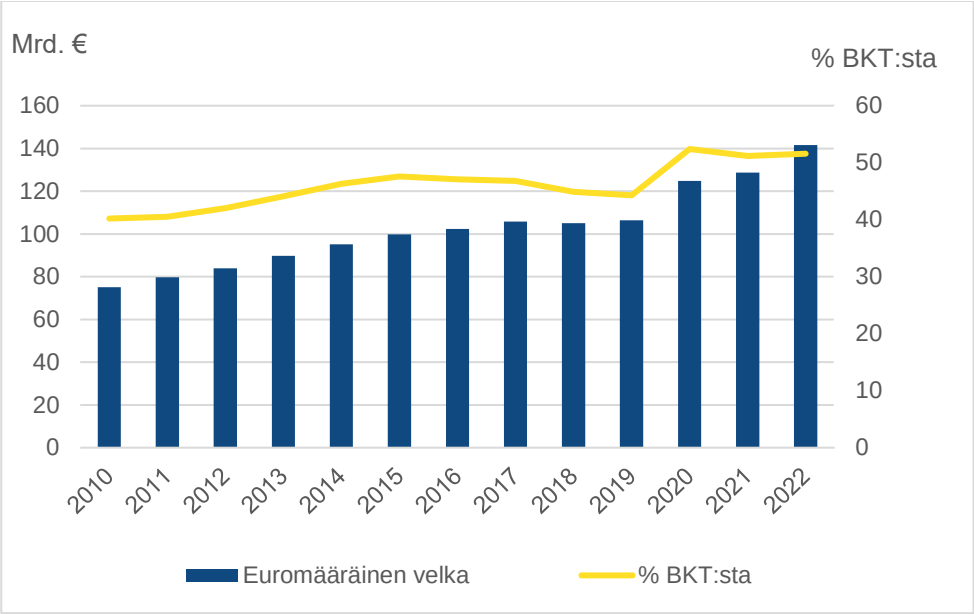


Nousevien korkojen vaikutuksen suuruus valtion korkomenoihin määräytyy valtion korkoriskiaseman perusteella. Valtiokonttori muokkaa valtiovarainministeriön ohjeistuksen mukaisesti valtionvelan korkoriskiasemaa johdannaissopimuksilla. Valtionvelan keskimääräinen uudelleenhinnoitteluaika on 4,53 vuotta (31.12.2022) johdannaissopimusten vaikutukset huomioiden. Vaihtuvakorkoisten erien keskimääräinen uudelleenhinnoitteluaika määräytyy seuraavan korontarkistusajankohdan mukaan ja kiinteäkorkoisten erien maturiteetin mukaan. Koko valtionvelan keskimääräinen maturiteetti on 7,52 vuotta (31.12.2022).

## 2 Vaikutukset valtiontalouteen

Markkinakorkojen nousun ja pienemmässä määrin lainanoton kasvun vaikutukset näkyvät vuoden 2023 ensimmäisessä lisätalousarviossa. Vuoden 2023 ensimmäisessä lisätalousarviossa Valtiokonttori ehdottaa, että valtionvelan korkomenojen momentille 36.01.90 myönnetään lisäystä 1 025 milj. euroa. Valtionvelan korkomenojen kasvu johtuu uuden lainanoton kohonneista kustannuksista ja olemassa olevan velan uudelleenhinnoittelusta. Lisäyksen jälkeen valtion korkomenot olisivat arvion mukaan vuonna 2023 noin 2,5 mrd. euroa (taulukko 2).

Valtiokonttori pohjaa korkomenoarvionsa sekä valtiovarainministeriön ennusteisiin korkojen kehityksestä, että rahoitusmarkkinoiden termiinikorkoihin. Arvio uusien lainojen korkomenoista perustuu valtiovarainministeriön ennusteisiin. Markkinakorkojen nousu heijastuu ministeriön vuonna 2022 joulukuun korkoennusteeseen, jossa ennusteet sekä 3 kk:n Euribor-korosta että 10 vuoden obligaatiokorosta nostetiin 2,9 %:iin (taulukko 2), aiemmat ennusteet olivat 1,3 % (3 kk) ja 1,8 % (10 v.) (taulukko 1).

Valtiokonttorin korkomenojen arviot nykyisen velkakannan eristä perustuvat termiinikorkoihin. Termiinikorot ovat nousseet hyvin samalla tavoin kuin valtiovarainministeriön korkoennusteet.

Taulukko 1: Talousarvion oletukset valtionvelan menoista 2022 elokuun alussa

VK-RAHOITUS
05/08/2022

**VELANHOITOMENOT, milj. euroa**
**Velkakannan tilanne per 31.7.2022**

| **TAUSTATIEDOT:** | **2022** | **2023** | **2024** | **2025** | **2026** | **2027** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | II LTA | TAE | JTS 2024-2026 | | | |
| Nettolainanotto nimellisarvoisina | 8,900 | 6,327 | 7,581 | 7,088 | 6,707 | 6,707 |
| Velanhallinnan erät | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Emissiotappiot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Pääomatappiot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Nettolainanotto ml. velanhallinnan erät: | 8,900 | 6,327 | 7,581 | 7,088 | 6,707 | 6,707 |
| Uusien lainojen korot | Termiinikorko | VM ennuste kesäkuu 2022 | | | | |
| Lyhyet korot, 3kk Euribor | 0.61% | 1.30% | 0.43% | 0.55% | 0.67% | 0.67% |
| Pitkät korot, 10v. Obligaatiokorko | 1.68% | 1.80% | 1.77% | 1.95% | 2.10% | 2.10% |
| Nykyisen velkakannan korot (WSS:n termiinikorot) | | | | | | |
| Lyhyet korot, 3kk Euribor | -0.06% | 1.13% | 1.22% | 1.30% | 1.50% | 1.68% |

| **ARVIO PÄÄLUOKAN 36 MENOISTA:** | **2022** | **2023** | **2024** | **2025** | **2026** | **2027** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Valtionvelan korko | 782 | 1,513 | 1,428 | 1,511 | 1,664 | 1,906 |
| Palkkiot | 19 | 18 | 22 | 19 | 18 | 19 |
| **PÄÄLUOKKA 36 YHTEENSÄ** | **801** | **1,531** | **1,449** | **1,529** | **1,682** | **1,925** |
| **BUDJETTITALOUDEN VELKAKANTA VUODEN LOPUSSA:** | **136,181** | **142,508** | **150,089** | **157,177** | **163,884** | **170,591** |

Taulukko 2: Lisätalousarvion oletukset valtionvelan menoista vuoden 2023 tammikuun alussa

VK-RAHOITUS
10/01/2023

**VELANHOITOMENOT, milj. euroa**
**Velkakannan tilanne per 31.12.2022**

| **TAUSTATIEDOT:** | **2022** | **2023** | **2024** | **2025** | **2026** | **2027** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | IV LTA | TA | JTS 2024-2026 | | | |
| Nettolainanotto nimellisarvoisina | 12,675 | 8,292 | 7,581 | 7,088 | 6,707 | 6,707 |
| Velanhallinnan erät | -1,361 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Emissiotappiot | -1,361 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Pääomatappiot | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Nettolainanotto ml. velanhallinnan erät: | 11,314 | 8,292 | 7,581 | 7,088 | 6,707 | 6,707 |
| Uusien lainojen korot | Termiinikorko | VM ennuste joulukuu 2022 | | | | |
| Lyhyet korot, 3kk Euribor | 2.13% | 2.90% | 2.90% | 2.80% | 2.60% | 2.30% |
| Pitkät korot, 10v. Obligaatiokorko | 3.15% | 2.90% | 3.10% | 3.40% | 3.40% | 3.30% |
| Nykyisen velkakannan korot (WSS:n termiinikorot) | | | | | | |
| Lyhyet korot, 3kk Euribor | | 2.82% | 3.44% | 3.00% | 2.94% | 2.94% |

| **ARVIO PÄÄLUOKAN 36 MENOISTA:** | **2022** | **2023** | **2024** | **2025** | **2026** | **2027** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Valtionvelan korko | 822 | 2,538 | 2,981 | 3,216 | 3,430 | 3,712 |
| Palkkiot | 17 | 18 | 22 | 19 | 18 | 19 |
| **PÄÄLUOKKA 36 YHTEENSÄ** | **840** | **2,556** | **3,002** | **3,235** | **3,448** | **3,731** |
| **BUDJETTITALOUDEN VELKAKANTA VUODEN LOPUSSA:** | **139,955** | **148,247** | **155,827** | **162,916** | **169,623** | **176,330** |



Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi